

hnutkou útoku toho kterého pachatele a přihlížeje zejména i k projevům a k chování se obžalovaného H-a mimo taneční síň — a by pak zjistil a přesně vyslovil, zda šlo ve zjištěném, shora uvedeném ději, o jediný nedílný celek, o jediné a jednotné zlé nakládání, či o dva samostatné, byť osobou týranou poněkud spojené příběhy, o dvojí zlé nakládání. Jediné při první možnosti bylo by přičítati výsledek těžkého poškození na těle osobě, s níž v obou údobích děje bylo zle nakládáno, každému z útočníků, tudíž i oběma stěžovatelům, ano není rozsudkem zjištěno, při kterém údobí děje utrpěl poškozený poranění, které přivodilo přerušení zdraví a nezpůsobilost k povolání přes 20 dnů, správně alespoň 20 dnů (protržení levého bubínku). Nezjistil-li soud onen předpoklad a uznal-li přes to oba stěžovatele vinnými zločinem § 157, druhý odst. tr. zák., není výrok ten opodstatněn co do zákonné známky »při zlém nakládání podniknutém několika osobami«, takže spočívá po případě na nesprávném použití zákona a je stížen zmatkem § 281 čís. 10 tr. ř., protože pro kterýkoliv z útoků stěžovatelů by přicházela v úvahu po případě jiná hlediska zákonná. Při vyličené neúplnosti rozsudečných zjištění nelze se obejít bez nového hlavního přelíčení. Bylo proto zmateční stížnosti za souhlasu generální prokuratury vyhověti podle § 5 zák. z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 ihned v zasedání neveřejném již z hořejších úvah, v důsledku čehož odpadla potřeba obíratí se ostatními výtkami stížnosti. Soudu prvé stolice připomíná se jen ještě, by se opětným vhodným výsledkem znalců a poškozeného pokusil o zjištění skutečností, které by snad umožnily zjištění, zdali protržení levého bubínku svědka E-a bylo způsobeno zlým nakládáním v taneční síni či zlým nakládáním pozdějším, které počalo na schodech.

Čís. 3386.

Ani v případech, kde jest civilní žaloba o vrácení peněz podle § 1174 obč. zák. vyloučena, není podvod vylákáním peněz za nedovoleným účelem zásadně vyloučen pro nemožnost škody po rozumu § 197 tr. zák.

§ 4 zák. o podmíněném odsouzení má na zřeteli jen cíle výchovné, aby odsouzený též projevením upřímné snahy, napravití podle svých sil spáchané bezpráví, prokázal, že jest skutečně hoden dobrodiní zákona.

Obžalovanému lze uložití náhrady škody podle § 4 zák. o podm. odsouzení i když se poškozený náhrady nedomáhá »nepřipojil se k tomu cíli k trestnímu řízení jako soukromý účastník), ano i když prohlásil, že náhrady škody v cestě trestní nežádá. Obžalovanému lze uložití i náhradu takové škody, již se poškozený nemůže domáhati pořadem práva občanského (na př. z důvodu ustanovení § 1174 obč. zák.); výrok ten není však exekučním titulem.

Jde o uplatňování zmatku čís. 11 § 281 tr. ř., vytýká-li zmateční stížnost, že soud vykročil ze své moci trestní, uloživ obžalovanému náhradu způsobené škody ve smyslu § 4 zák. o podm. odsouzení, ač tu nebylo zákonných předpokladů pro tento výrok.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 28. června 1928, pokud jím bylo podmíněné odsouzení stěžovatele, který byl uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200, 203 tr. zák. učiněno závislým na podmínce, že způsobenou škodu podle svých sil nahradí.

Důvody:

Dovolávajíc se číselně důvodů zmatečnosti čís. 5, 9, 10 a 11 § 281 tr. ř., napadá zmateční stížnost jen onu část rozsudkového výroku, podle níž byl podmíněný odklad výkonu trestu obžalovanému povolen s podmínkou, že podle svých sil nahradí způsobenou škodu. Stížnost především zdůrazňuje, že soukromý účastník Jan M. při hlavním přeličení výslovně prohlásil, že nežádá náhradu škody cestou řízení trestního, a vytýká, že za tohoto stavu věci neměla, pokud se týče nemohla obžalovanému býti uložena náhrada škody pro nedostatek příslušného návrhu soukromého účastníka, který se prý naopak oním prohlášením případného náhradního nároku výslovně vzdal. Pro uplatňování nároků soukromého účastníka v řízení přípojném platí prý zásada volné dispozice, takže trestní soud nerozhoduje tu z moci úřední, nýbrž jen k návrhu oprávněné strany. Poukazujíc k ustanovení § 1174 obč. zák., dovozuje dále stížnost, že Jan M. nemá vůbec zákonného nároku, aby žádal 7.000 Kč nazpět, ježto podle rozsudkového zjištění dal je, by vymohl jednání nedovolené, by mu obžalovaní za předaných jim 7.000 Kč dodali několikanásobný peníz v padělaných stokorunách; rozsudkový výrok, jímž se stěžovateli ukládá nahraditi tuto škodu, je prý v rozporu s oním předpisem občanského zákona, podle něhož to, co někdo dal vědomě, by způsobil nedovolené jednání, nemůže býti požadováno nazpět. Tu se však zmateční stížnost dotýká otázky, která jest rozhodnou pro samu skutkovou podstatu trestného činu, jímž byl stěžovatel uznán vinným, zda totiž v souzeném případě jde vůbec o škodu, již má na mysli § 197 tr. zák. a zda je tedy v tomto směru naplněna skutková podstata trestného činu. Zmateční stížnost, jak již uvedeno, výrok o vině vůbec nenapadá. Se zřetelem k předpisu § 290 tr. ř. nutno si však s hlediska případného zmatku podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. předem řešiti tuto otázku, o níž se též generální prokuratura vyjádřila při veřejném roku. Po této stránce uvažil zrušovací soud toto:

Podle zjištění rozsudku spočívá trestné jednání stěžovatelovo v tom, že spolu s druhým odsouzeným Františkem P-em, jenž však mezi tím již zemřel, dorozuměvše se navzájem společně v podvodném úmyslu vylákali v roce 1927 v D. P. na Janu M-ovi 7.000 Kč, předstírajíce, že mu za ně dodají několikanásobnou částku v padělaných stokorunách. Nálezací soud po právní stránce nepochybil, když tento zjištěný skutek obžalovaných podřadil pod ustanovení § 197 tr. zák., shledav v něm veškeré pojmové znaky zločinu podvodu, zejména i náležitost skutkové

podstaty, že obžalovaní svým jednáním zamýšleli způsobiti, pokud se týče též způsobili Janu M-ovi škodu na majetku, jak předpokládá § 197 tr. zák. Podle § 879 obč. zák. jsou ovšem neplatné smlouvy, přičítící se zákonnému zákazu nebo dobrým mravům, a § 1174 obč. zák. ustanovuje, že to, co někdo dal vědomě, by způsobil nedovolené jednání, nemůže požadovati nazpět. Avšak i když se má za to, že důsledkem těchto ustanovení zákona Jan M., nemaje nároku na přislíbené plnění, nemůže se domáhati civilní žalobou ani vrácení oněch 7.000 Kč, neplyne z toho ještě, že tím jest vyloučen i podvod, spáchaný vylákáním peněz za předstíraným nedovoleným účelem. Zákon trestní chrání podle § 4 tr. zák. i zločince, tím méně pak lze jeho ochranu odepřít v případech, kde právo občanské výjimečně snad odpírá civilní žalobu. Zvláštním úvahám rázu právně politického, z nichž občanský zákon v § 1174 vyloučil kondikci, nelze přiznati rozhodný význam pro určení dosahu příslušné normy trestní. Neboť přes zásadní jednotnost právního řádu, kterou ovšem nutno předpokládati, jest si uvědomiti, že oba předpisy, pokud se týče obě skupiny předpisů, jež tu přicházejí v úvahu, vycházejí s hledisek podstatně odlišných a sledují různé účely. Nelze také přehlížeti, že, když se podobné jednání, jako v souzeném případě tresce jako podvod, nechrání se tím ještě (ani neexistující) nárok osoby, která něco dala za předstíraným účelem nedovoleným, by nedovolené jednání bylo skutečně vykonáno, ani její důvěra, že se tak stane, ani případný nárok na vrácení toho, co bylo s její strany plněno, nýbrž především nepopíratelný a ochrany zajisté potřebný zájem veřejný a ovšem i zájem každého jednotlivce, by bylo čeleno poškozování právních statků, chráněných předpisy o trestání podvodu. S hlediska trestněprávního nemůže býti pochyby, že na svém jmění skutečně jest poškozena i osoba, na níž byly vylákány peníze za předstíraným účelem nedovoleným a, poněvadž zákon v § 197 a násl. tr. zák. co do povahy škody na majetku nerozlišuje, není překážky, by takovéto jednání nebylo kvalifikováno jako podvod. Rozhodným zůstává, že jmění dotčené osoby bylo skutečně ztenčeno o vylákané peníze a že obžalovaný škodu způsobil a měl v úmyslu ji způsobiti vylákáním peněz. Je tudíž lhostejno, že poškozený z řečeného důvodu nemůže snad žalovati o vrácení těchto peněz, a sluší tím větší váhu klásti na okolnost, že obžalovaný způsobil Janu M-ovi škodu, an mu zákon nedovoluje, by se mohl pořadem práva domáhati náhrady způsobené škody. Jen mimochodem budiž ještě poukázáno na ustanovení § 201 písm. e) tr. zák., kde sám zákon označuje za zvláštní případ podvodu používání falešných kostek a karet ve hře, tedy poškozování, při němž rovněž může býti často vymáhání civilní žalobou vyloučeno. Z těchto úvah soud zrušovací neshledal, že výrok, odsuzující stěžovatele pro zločin podvodu, spočívá na mylném výkladu nebo použití zákona, a neměl proto ani příčiny ani možnosti, by ve prospěch obžalovaného učinil opatření podle § 290 tr. ř. (srov. Lammasch-Rittler, Grundriss des österreichischen Strafrechtes, 1926, str. 309; Altmann-Höpler, Kommentar zum österreichischen Strafrecht I. 1928, str. 547; Miřička — Právo trestní 1911 — str. 170; dále rozh. tohoto zrušovacího

soudu ze dne 28. července 1920, Kr I 497/20, sb. min. sprav. čís. 52 a rozh. zruš. soudu víd. čís. 701, 4129 úř. sb.).

Z vlastního přednesu zmateční stížnosti, jak byl nahoře vyličen, je po formální stránce patrné, že stížnost z číselně uplatňovaných zmatků provádí ve skutečnosti jen důvod zmatečnosti čís. 11 § 281 tr. ř., vytykajíc, že nalézací soud vykročil ze své moci trestní, uloživ stěžovateli náhradu způsobené škody, ač prý tu nebylo zákonných předpokladů pro tento výrok. Stížnosti nelze přiznati oprávnění. Pokud jde o prvou její námitku, přehlíží, že výrok, jímž bylo stěžovateli uloženo, by Janu M-ovi podle svých sil nahradil způsobenou škodu, jest jen součástí rozsudkového výroku, jímž byl stěžovateli povolen podmíněný odklad výkonu trestu, a že výrok ten nemá nic společného s výrokem o soukromoprávních nárocích (sb. n. s. čís. 2597, 2733). O nich nebylo rozsudkem vůbec rozhodnuto, zřejmě se zřetelem na prohlášení soukromého účastníka při hlavním přelíčení, že nežádá náhradu cestou řízení trestního, kterýmžto prohlášením použil soukromý účastník jen práva jemu podle § 365 odst. druhý tr. ř. propůjčeného, že může od vymáhání svých nároků kdykoli, i za hlavního přelíčení, zase upustiti. Že nalézací soud nemínil napadeným výrokem rozhodnouti o soukromoprávních nárocích, je zřejmo nejen z jeho vnější úpravy, přizpůsobené jen doslovu § 4 zákona o podmíněném odsouzení bez bližšího určení výše částky, kterou má obžalovaný nahraditi, nýbrž zejména i z odůvodnění rozsudku, kde se praví, že obžalovaný má náhradou způsobené škody dokázati, že lituje svého činu a má opravdovou vůli vésti řádný a poctivý život. Napadeným výrokem byly proto sledovány jen cíle výchovné, jak je má na zřeteli § 4 zákona o podmíněném odsouzení, by odsouzený též projevem upřímné snahy, napravití podle sil svých spáchané bezprávi, prokázal, že jest skutečně hoden dobrodiní zákona. Výrok ten, jenž by ostatně soukromému účastníku neposkytoval exekuční titul k vymáhání náhrady za vylákaných 7.000 Kč, nezávisí však na tom, zda se poškozený domáhá náhrady a zda se k tomu cíli připojil k trestnímu řízení jako soukromý účastník (sb. n. s. čís. 2597).

Stížnost není oprávněna ani, pokud se opírá o onu druhou námitku, že uložení náhrady podle sil brání předpis § 1174 obč. zák. Ustanovení § 4 zákona o podmíněném odsouzení, jak již uvedeno, jest především rázu výchovného a s tohoto hlediska nezáleží na tom, zda se poškozený může pořadem práva domáhati náhrady škody. Jest jisto, že obžalovaný vylákanými penězi jest obohacen, poškozený jest o ně zkrácen a že není zákonného předpisu, jenž by bránil tomu, by i v případě, na nějž dopadá ustanovení § 1174 obč. zák., ten, kdož se obohatil, dobrovolně peníze nevrátil. Pokládal-li nalézací soud právě takové, silám pachatele odpovídající, třeba dobrovolné vrácení peněz, získaných trestným činem, za záruku, že obžalovaný povede řádný život a skutečně se polepší, nelze tomuto výroku s hlediska § 4 zákona o podmíněném odsouzení vytykati právní omyl. Avšak nelze mluvit ani o rozporu s ustanovením § 1174 obč. zák., neboť tento předpis zákona podle svého úmyslu a účelu nemá právě tak dalekosáhlého účinku, jež mu připisuje zmateční stíž-

nost, že by totiž na obžalovaného nijak, ať již přímo nebo nepřímou, tedy ani cestou § 4 zákona o podmíněném odsouzení nesmělo být působeno v tom směru, by poškozenému nahradil peníze, o jichž náhradu by tento podle § 1174 obč. zák. toliko nemohl žalovati. Zmatečná stížnost ukázala se ve všech směrech bezdůvodnou; bylo ji proto zavrhnouti.

Čís. 3387.

Porušení předpisu § 330 tr. ř., nepřčetli-li vrchní porotce celý obsah otázek, nýbrž jen řadové číslo otázky a k ní výrok porotců, není zmatkem čís. 4 § 344 tr. ř., byl-li po vstupu obžalovaného do soudní síně přečten výrok porotců znovu a při tom obžalovanému přečten celý obsah otázek i s odpovědí porotců.

Uplatňuje-li obžaloba ideální souběh několika trestných činů v témže skutku obžalovaného, jest učiniti předmětem úvah a výroku porotců všechny tyto kvalifikace v otázce hlavní, buď tím, že se v jediné otázce hlavní uvádějí veškeré zákonné známky trestných činů sbíhajících se ve skutku, k němuž se otázka vztahuje, nebo že se o skutku dá otázek několik, z nichž každá — uvádějíc jen zákonné znaky jednoho z oněch trestných činů — přivádí k poradě a výroku porotců jen jednu z několika kvalifikací obžalobou uplatňovaných. Volbu mezi oněmi možnostmi zůstává druhý odst. § 323 tr. ř. úvahám soudu řídícím se zvláštnostmi případu. I při druhé možnosti mohou však otázky býti dány jen jako otázky hlavní, nikoliv eventuální.

Ze zvláštních okolností skutku jest podle § 318 tr. ř. v otázku (hlavní) pojati jen, co jest (uvedením místa, doby, předmětu atd.) zapotřebí k jasnému označení skutku; další konkretisování skutku § 318 tr. ř. nežadá; nenařizuje, by byly zákonné známky v otázce obsažené rozvedeny na příslušné skutkové okolnosti.

Bez žádosti obžalovaného (obhájce) není soud povinen, by dal porotcům kontrolní otázku (§ 323 odst. třetí tr. ř.).

S hlediska § 319 tr. ř. není třeba, by okolnost trestnost vylučující nebo zrušující byla tvrzena výslovně, stačí, když se podle celkového výsledku hlavního přeličení jeví býti možnou. Nestačí však návrh strany, opřený o její domněnku, ani její (obhájcovu) subjektivní přesvědčení, nedotvrzené výsledky přeličení.

Vnitřní rozpor ve výroku porotců (§ 344 čís. 9 tr. ř.) nelze odvoditi z toho, že odpověděli záporně na některou otázku a pak kladně na jinou otázku, která se vztahovala k témuž skutku jako ona otázka, avšak hleděla k jiné jeho právní kvalifikaci, takže byly v ní uvedeny alespoň částečně jiné nebo nebyly v ní uvedeny všechny znaky uvedené v otázce, k níž odpověděno záporně.